

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ
ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ
«Η ΦΥΣΗ ΚΑΙ Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ» ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
«ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΤΑΞΗ» ΤΟΥ Π.Σ.Ε.

Κατά τήν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ὀρθόδοξης Συνάντησης πρὸς ἐξέταση τοῦ κειμένου «Ἡ φύσις καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας» τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστις καὶ Τάξις» τοῦ Π.Σ.Ε., στίς 3 Μαρτίου 2011, ἡ Α.Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος ἀπηύθυνε τὸν ἀκόλουθο χαιρετισμό:

«Μέ ἰδιαίτερη χαρὰ χαιρετίζουμε τήν πρωτοβουλία τοῦ ἀγαπητοῦ ἐν Χριστῷ Ἀδελφοῦ, Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κωνσταντίας κ. Βασιλείου, νά συγκαλέσει σήμερα ἐδῶ, στήν παλαίφατο, ἀλλά καί ἡμικατεχόμενη, ἐπαρχία του, τήν ὀρθόδοξη αὐτὴ Συνάντηση, γιά νά μελετηθεῖ καί συζητηθεῖ ἓνα πάρα πολύ βασικό καί οὐσιῶδες θέμα τῆς πίστεώς μας· αὐτό τῆς φύσεως καὶ ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἀφοῦ κατ' ἀρχάς σᾶς καλωσορίζουμε στή νῆσό μας καί σᾶς εὐχηθοῦμε καλή παραμονή, στή συνέχεια θά θέλαμε νά τονίσουμε, ὅτι τό θέμα αὐτό εἶναι ζωτικῆς σημασίας, διότι ἡ ζωή καί ἡ πορεία τῆς Ὁρθοδοξίας, ὅλους αὐτούς τούς αἰῶνες, κατανοήθηκε καί βιώθηκε ὡς Ἐκκλησία. Γι' αὐτό καί ἡ Ὁρθόδοξη Θεολογία εἶναι προπάντων ἐκκλησιολογική. Τό μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ τό κεντρικό μυστήριο τοῦ Χριστιανισμοῦ, τόν ἴδιο τόν Χριστιανισμό. Ὁ Χριστιανισμός δέν μπορεῖ νά κατανοηθεῖ διαφορετικά, παρά μόνο ὡς Ἐκκλησία, διότι μέσα στόν κόσμο, ἀπό τήν ἀρχή τῆς ὑπάρξεώς του, ἐμφανίστηκε ὡς Ἐκκλησία, ὡς τό

πραγματικό Σῶμα τοῦ Θεοῦ, πού πῆρε ἀνθρώπινη σάρκα, τοῦ Θεο-
ανθρώπου Χριστοῦ.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, σχετικά μέ τό θέμα αὐτό, εἶναι πολύ διαφωτιστική. Γράφει στούς Κορινθίους, ὅτι οἱ Χριστιανοί εἶναι «ναός τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος» (Β΄ Κορ. στ΄, 16) καί «σῶμα Χριστοῦ καί μέλη ἐκ μέρους» (Α΄ Κορ. ιβ΄, 27).

Μέ τό μυστήριο τῆς ἐνσαρκώσεως «ὁ Θεός ἐφανερώθη ἐν σαρκί», ἔγινε σῶμα, καί τήν Ἐκκλησία, δηλαδή τούς πιστούς, τούς ἔκαμε δικό Του σῶμα. Γι’ αὐτό καί ἡ Ἐκκλησία, ὡς τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἀποτελεῖ τή συνέχιση, τήν παράταση, τήν ἐπέκταση καί τήν ἐκπλήρωση τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνανθρώπησης τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστός, σύμφωνα μέ τόν ἱερό Χρυσόστομο, μέ τήν ἐνσάρκωσή Του, «Ἐκκλησίας σάρκα ἀνέλαβε» (Ἰωάννη Χρυσοστόμου· P.G. 52, 429) καί ἔγινε ὁμοῦσιος πρός τή φύση τῆς Ἐκκλησίας, ἀπαρχή τοῦ σώματος καί κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι, μέ σιγουριά καί ἀσφάλεια μπορούμε νά ποῦμε, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, μέ ὅσους εἶναι ἐνωμένοι μαζί Του. Γράφει πάλιν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: «Καθάπερ γάρ καί σῶμα καί κεφαλή εἷς ἐστὶν ἄνθρωπος, οὕτω τήν Ἐκκλησίαν καί τόν Χριστόν ἕν ἔφησεν (ὁ Ἀπόστολος) εἶναι» (Ἰωάννη Χρυσοστόμου· P.G. 61, 250). Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στήν κατ’ ἐξοχή ἐκκλησιολογική του ἐπιστολή, πρός Ἐφεσίους, γράφει, ὅτι ὁ Θεός «αὐτόν (τόν Χριστόν) ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησία, ἣτις ἐστὶ τό σῶμα αὐτοῦ, τό πλήρωμα τοῦ τά πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου» (Ἐφεσ. α΄, 22-23). Ἐρμηνεύοντας ὁ ἱερός Χρυσόστομος τό χωρίο αὐτό, λέγει, ὅτι ἡ λέξη «πλήρωμα» προσδίδει στή λέξη «κεφαλή» τήν πραγματική της σημασία καί τήν ἀναδεικνύει στήν κυριολεκτική της ἔννοια, ἐκφράζοντας μέ αὐτόν τόν τρόπο τήν ὄντολογική καί ἀδιαχώριστη ἔνωση τοῦ Χριστοῦ μέ τήν Ἐκκλησία, δηλαδή τούς πιστούς.

Ἡ Ἐκκλησία, λοιπόν, δέν εἶναι ἕνας ἄνθρωπος, ἢ ἕνας ὀργανισμός, ἢ ἕνα σωματεῖο. Εἶναι ὁ Χριστός, ὡς κεφαλή, καί οἱ πιστοί, ὡς τά μέλη της. Ὅλο δέ τό σῶμα πληροῦται ἀπό τόν Χρι-

στό. Ὅταν εἴμαστε «συνημμένοι» καί «συγκεκολλημένοι» μέ τήν κεφαλή μας, δηλαδή τόν Χριστό, τότε εἴμαστε Ἐκκλησία, τότε δεχόμαστε μέσα μας τό πλήρωμα τῆς χάριτος τῆς θεότητάς Του.

Ἡ ἐνότητα αὐτή τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας πραγματώνεται καί ἐκφράζεται πληρέστερα στό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Σ' αὐτό τό μυστήριο ἡ Ἐκκλησία, δηλαδή οἱ πιστοί, κοινωνοῦν κατά τόν πιό πραγματικό τρόπο μέ τόν ἴδιο τόν Χριστό καί γίνονται «σύσσωμοι» Αὐτοῦ καί «μέτοχοι τοῦ Χριστοῦ» (Ἐβρ. γ', 14). Σύμφωνα μέ τόν ἱερό Χρυσόστομο, τό «μέτοχοι γεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ» σημαίνει, ὅτι «ἐν γενόμεθα ἡμεῖς καί αὐτός· εἴπερ αὐτός μέν κεφαλή, σῶμα δέ ἡμεῖς, συγκληρονόμοι καί σύσσωμοι. Ἐν σῶμα ἐσμέν, ἐκ τῆς σαρκός αὐτοῦ καί ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ» (Ἰωάννη Χρυσοστόμου· P.G. 63, 56).

Σέ ἄλλο σημεῖο, ὁ ἴδιος Πατήρ λέγει χαρακτηριστικά: «Αὐτός (ὁ Χριστός) ἡ κεφαλή, ἡμεῖς τό σῶμα· μή δύναται μέσον τι εἶναι κεφαλῆς καί σώματος διάστημα κενόν; αὐτός θεμέλιος, ἡμεῖς οἰκοδομή· αὐτός ἄμπελος, ἡμεῖς τά κλήματα· αὐτός νυμφίος, ἡμεῖς νύμφη· αὐτός ὁ ποιμήν, ἡμεῖς τά πρόβατα... Ταῦτα πάντα ἔνωσιν ἐμφαίνει, καί οὐδέν μέσον κενόν ἀφίησιν εἶναι, οὐδέ τό μικρότατον» (Ἰωάννη Χρυσοστόμου· P.G. 61, 72-73). Καί σέ ἄλλη περίπτωση θά σημειώσει: «Καί αὐτόν (τόν Χριστόν) ἔδωκε κεφαλὴν ὑπέρ πάντα τῇ Ἐκκλησίᾳ. Βαβαί, ποῦ πάλιν καί τήν Ἐκκλησίαν ἀνήγαγεν! Ὡσπερ διά τινος ἔλκων μηχανῆς, εἰς ὕψος αὐτήν ἀνήγαγε μέγα, καί αὐτήν ἐκάθισεν εἰς ἐκεῖνον τόν θρόνον. Ἐνθα γάρ ἡ κεφαλή, ἐκεῖ καί τό σῶμα· οὐδενί γάρ μέσῳ διείργεται ἡ κεφαλή, καί τό σῶμα· εἰ γάρ διείργετο, οὐκ ἂν εἴη σῶμα, οὐκ ἂν εἴη κεφαλή» (Ἰωάννη Χρυσοστόμου· P.G. 62, 26).

Μέσα ἀπό αὐτήν τήν περιγραφή τῆς φύσης τῆς Ἐκκλησίας, ἀναπόφευκτα προκύπτει καί ἡ ἀποστολή της. Παρ' ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἰς οὐδεμίαν περίπτωση παραβλέπει τίς ὑλικές ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου, ἡ κυρίως ἀποστολή της εἶναι νά ὁδηγήσει τόν ἄνθρωπο σέ κοινωνία μέ τόν ἐν Τριάδι Θεό καί νά τόν κάνει Ἐκκλησία, δηλαδή μέλος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ὄντολογική ἔνωσή

του μέ τό Θεανθρώπινο Σῶμα τοῦ Χριστοῦ θά τόν ὀλοκληρώσει ὡς ἄνθρωπο, ὥστε αὐτός νά μπορεῖ μέσα στήν κοινωνία νά ζεῖ καί νά συμπεριφέρεται ὡς θεούμενος καί πνευματικός ἄνθρωπος. Ὡς μή ξεχνοῦμε, ὅτι ἡ κοινωνία μέ τόν Θεό πληρώνει τόν ἄνθρωπο, διά τοῦ πάντα, καί ἐν πᾶσι, πληρωμένου Θεανθρώπου Ἰησοῦ. Εἶναι χαρακτηριστική ἡ μαρτυρία τοῦ Εὐαγγελιστῆ καί Θεολόγου Ἰωάννη, ὅτι σέ ἐκεῖνον πού φθάνει, διά τῆς διδασκαλίας καί ζωῆς τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, στήν κοινωνία μετά τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ, ἡ χαρά του εἶναι «πεπληρωμένη» (Α' Ἰωάν. α', 1-4).

Στήν ἐποχή μας ἡ Ἐκκλησιολογία καί ὁ ρόλος της μέσα στήν κοινωνία βρέθηκαν στό ἐπίκεντρο τῶν θεολογικῶν ἐνδιαφερόντων σέ ὀλόκληρη τήν οἰκουμένη. Πολλές μελέτες εἶδαν τό φῶς τῆς δημοσιότητος γύρω ἀπό τά ἐκκλησιολογικά θέματα, ὅπως εἶναι καί ἡ παρούσα μελέτη, τήν ὁποία θά μελετήσετε στή σύναξή σας. Ἐντούτοις, ἔχουν ἐμφανισθεῖ καί πολλά προβλήματα καί κίνδυνοι σχετικά μέ τή Θεολογία τῆς Ἐκκλησιολογίας, ἰδιαίτερα μέσα στήν οἰκουμενική κίνηση. Γι' αὐτό καί εἶναι ἀνάγκη, σέ μία ἐποχή, στήν ὁποία κυριαρχεῖ ἡ πνευματική ἀναζήτηση, νά ἐμβαθύνουμε συνεχῶς στίς πηγές τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησιολογίας, γιά νά προέλθει ἀπό τίς πηγές αὐτές ἡ αὐθεντική καί ἀδιαμφισβήτητη μαρτυρία γιά τήν πίστη, τή συνείδηση καί τήν ἀποστολή τῆς ἰδίας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ. Συνεπῶς, ἡ ἐργασία, πού καλοῦμαστε νά κάνουμε, ὡς Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, δέν πρόκειται γιά μία ἐρμηνεία «ὁμολογιακή» τῆς Ἐκκλησιολογίας, σέ ἀντιδιαστολή μέ τίς ἄλλες «ὁμολογίες» καί «Ἐκκλησίες» μέσα στήν οἰκουμενική κίνηση, ἀλλά γιά μαρτυρία τῆς αὐτοσυνειδησίας τῆς Ἐκκλησίας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καί Πατέρων, δηλαδή γιά τήν «ἅπαξ παραδοθεῖσαν τοῖς ἁγίοις πίστιν» μέσα στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, τήν Ὁρθοδοξία ὡς Καθολική Ἐκκλησία, στήν ὁποία ζεῖ καί βιώνεται «τό μέγα τῆς εὐσεβείας Μυστήριον, Θεός ἐφανερώθη ἐν σαρκί», δηλαδή τοῦ ζωντανοῦ Θεοῦ, τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ.

Καταθέτοντας αὐτές τίς σκέψεις, θά θέλαμε νά σᾶς εὐχαρι-

στήσουμε γιά τήν ἐδῶ παρουσία σας καί νά σᾶς εὐχηθοῦμε, ὁ Θεός νά φωτίσει καί καθοδηγήσει τίς διάνοιές σας, ὥστε νά ὁλοκληρώσετε τό ἔργο σας μέ ἐπιτυχία καί νά θέσετε τά πορίσματά σας ἐνώπιον τῶν τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μας, γιά νά ἀποτελέσουν τή βάση, πάνω στήν ὁποία θά στηριχθοῦμε γιά τήν ὀρθόδοξη μαρτυρία μας σ' ὁλόκληρη τήν οἰκουμένη».
